

PRIVATJET-BOOMEN

En granskning av Eigil Söderin och Anton Borgström i Dagens ETC

Väktaren som hoppar ut ur en Securitas-jeep kommer emot oss med bestämda steg.

– Ni får inte fota eller filma åt det hållet, säger han och pekar mot Grafairs stora hangar för privatjet. Bakom syns jordvallen som Bromma flygplats schaktat upp för att skymma sikten när de exklusiva passagerarna boardar planen. Som ägaren Bengt Grafström har sagt i intervjuer om sina kunder:

– Det är mycket hysch-hysch. Efter SCA-härvan 2015, när ledningen flög med bolagets plan till lyxiga jaktresor, sålde flera storföretag sina plan. Åtminstone på pappret.

– De har fortsatt flyga men gömmer undan flygplanen via externa aktörer, säger en svensk pilot som vill vara anonym för att inte "bli helt bränd i branschen".

Det har inte tidigare gjorts någon kart-

läggning av den svenska miljardärsklassens flygande.

Förrän nu.

Bortblåsta resenärer

Våren 2020 slog pandemin slog till med full kraft och förvandlade Bromma flygplats stora vänthall till ett öde landskap. Pressbyråns kiosk bommade igen, 400 000 resenärer var som bortblåsta. Men i byggnaden intill, i Grafairs lyxiga ankomsthall för privatresenärer, var det full fart. Och under förra året fullkomligt exploderade intresset för privat flygande, trots att en resa till sommarhuset i Spanien kostar en kvarts miljon.

– Det är fortfarande ett så stort behov att vi inte har luftfartyg så det räcker till. Vi har jobbat dag och natt, säger Johan Emmoth, vd på Grafair som hyr ut privatjet.

När många restriktioner togs bort den 29 september 2021 släppte alla fördämningar

”

Vi har jobbat dag och natt.

Johan Emmoth, vd på Grafair som hyr ut privatjet

och under oktober nådde privatflyget all time high. Då flög hundratals rika svenskar till London, Portugal och Madrid.

"Time for some shopping"

Två som passade på var artisten Charlotte Perrelli och maken Anders Jensen, en framgångsrik vd för Ryds Bilglas. Bara några år tidigare luftade Perrelli sin klimatångest i Expressen:

– När jag tänker på att mina barn och barnbarn ska växa upp på den här planeten. Det är stressande.

Men under pandemin nöjde hon sig inte med sin Djursholmsvilla eller fjällstugan i Åre utan flög till sitt 800 kvadratmeter stora hus i Marbella. Och i oktober 2021 unnade de sig en höstweekend i Florens – med privatjet. Perrelli postade bilder från Michelin-

restauranger och lyxhotell med texten: "Time for some shopping."

Selfies inifrån flygkabiner

En annan medlem i Sveriges nya jet set är Jon Olsson, skidåkare och influencer med 1,5 miljoner följare på Youtube. Han driver klädmärket C'est normal som försöker "minska vår påverkan på planeten". Men i sociala medier marknadsförs klädmärket med Jon Olsson poseras framför privatjets, rattandes runt i Rolls Royce-bilar och semesterandes på lyxyachts.

Nyligen flög han och familjen ensam i ett plan till Jeddah i oljediktaturen Saudiarabien för att titta på en Formel 1-tävling. Han är dock inte unik. Andra frekventa flygare är modellen Victoria Silvstedt, Steve Angello, känd från Swedish house mafia, och influencern Camilla Fogstedt. De har gjort det trendigt att

signalera framgång genom att posta selfies inifrån flygkabiner.

Piloten: Otrolig efterfrågan

Flygboomen syns också tydligt i flygdatan. Dagens ETC har fått tillgång till en databas uppbyggd av ideella krafter och forskare som via ett globalt nätverk av små radiomaster samlar in hela världens flygrörelser.

Datan visar att pandemin förändrat branschen i grunden. Under 2021 hade antalet privata flygningar mer än fördubblats jämfört med 2019. Bland de mest populära destinationerna finns många semesterorter som Åre/Östersund, Ibiza, Amsterdam, Malaga, Paris och Genève. På somrarna flockas de på Ångelholms flygplats, nära Bjärehalvön där många förmögna har sommarhus.

I närheten ligger även Båstad som är skådeplatsen för den sprintindränkta Tennisveckan

”

De senaste två årens arbetsbelastning liknar inte något jag tidigare erfarit.

Anonym pilot

som kulminerar med turneringen Swedish open. Efter ett års pandemipaus gjorde turneringen comeback i juli 2021 och då tredubblades trafiken till flygplatsen.

Och trenden verkar hålla i sig. Under de tre första månaderna i år flög privatplanen tre gånger så mycket som under samma tidsperiod 2019.

– Företaget jag jobbar för har varit tvungna att neka flygningar då efterfrågan har varit högre än kapaciteten. De senaste två årens arbetsbelastning liknar inte något jag tidigare erfarit, säger en pilot.

Men den högtflygande champagnefesten kommer också med en baksmälla.

Släpper ut som 1,3 miljoner

Victoria Silvstedts många sköna weekends i Karibien är en tickande klimatbomb. En timmes resa med privatjet producerar från 10 till 30 gånger så mycket koldioxid per

Förmögna svenskar flyger mer än någonsin:

”ATT PROVA PRIVATJET ÄR SOM FÖRSTA SILEN HEROIN”

Lars Wingefors.

Peder af Jochnick.

Charlotte Perrelli.

Mänskligheten rusar mot klimatkatastrof. Samtidigt exploderar utsläppen från stormrika svenskar som flyger privatjet.

I en unik kartläggning granskar Dagens ETC hur miljardärer och kändisar använder privatjet. Som att Wallenbergs och Wallenius plan gärna pendlar till ökända skatteparadis i Karibien. Eller artisten Charlotte Perrelli, som kombinerar ett osannolikt lyxliv med att offentligt uttrycka klimatångest.

Resorna har fördubblats på bara två år. Det handlar om en riktig pandemiboom. Utsläppen motsvarar 41 000 bilar.

DAGENS ETC GRANSKAR

TEXT
EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se
RESEARCH
ANTON BÖRGSTRÖM
anton.borgstrom@etc.se

passagerare som en reguljär flight, enligt bolaget Terrapass och Dagens ETC:s uträkningar. De frekventa flygarna. De frekventa flygarna kan producera upp till 7 500 ton av årliga koldioxidutsläpp, enligt Lunds universitet.

Det är vad 1 600 svenskar släpper ut per år. Under förra året släppte de svenska lyxflygen ut 56 000 ton koldioxid vilket är en ökning med 60 procent på bara två år, visar Dagens ETC:s granskning. Den lilla flottan på 29 svenskregriserade plan har samma årliga klimatpåverkan som samtliga invånare i Ekerö kommun (12 400 människor). När Jon Olsson och de andra susar fram i stratosfären får det enorma konsekvenser för livet nere på jorden.

Utsläppen från deras flygande har på bara tre år smält bort 400 000 kvadratmeter is i Arktis, en yta motsvarande 72 fotbollsplaner.

"Ingen avsikt att sluta resa"

Lyxresandet hänger tätt samman med att topplönera slagit rekord och antalet miljardärer fördubblats under pandemin.

– Jag flyger business jet som främst utnyttjas av en liten grupp människor med otroligt stora tillgångar. Den kategorin människor har blivit fler och de har ingen avsikt att sluta resa. Oavsett hur pandemin slår eller om ekonomin svajar, säger en pilot.

Det är ett skifte i de allra rikaste svenskar- nas resvanor som ligger bakom den kraftiga ökningen, tror Grafairs vd Johan Emmoth.

– Många har gjort det tidigare i affärer men under pandemin har väldigt många fler provat på och fortsatt. Du får inte skriva det här men att prova privatjet är som första silen heroin. Du blir hooked direkt.

Efter intervjun mejlar Johan Emmoth och vill tillägga att "jämöra med en sil låter inte bra av många anledningar". Och: "Att vara beroende av heroin är såklart väldigt tragiskt."

Taxi ända fram till planet

Piloten Thomas Holmberg har under många år flugit svenska privatjet men arbetar nu för en större europeisk operatör.

– Det är ofta företagsledare och andra med höga positioner, samt deras närmsta kollegor eller familjemedlemmar, som åker med mig.

Ett argument är att affärsflyget, ordet branschen föredrar, fyller luckor i den reguljära trafiken. Men Dagens ETC:s analys visar att 37 procent av alla flygningar är inrikes och den mest populära ruten är Stockholm-Göteborg. Sträckan trafikeras av minst 15 reguljära flygavgångar varje vardag och ett stort antal tåg. Ändå väljer en växande grupp svenskar att betala från 75 000 kronor för att flyga den sträckan.

– Några gör det för att uppleva lyxen. Men för de allra flesta av mina passagerare är det extremt förenklande i deras vardag. De kan ta taxi till flygplatsen, ibland hela vägen fram till flygplanet, och sedan är vi i luften inom några minuter, säger piloten Thomas Holmberg.

Thomas Holmberg

90 000 tar dig till Göteborg

Nästan alla flygoperatörer tackar nej till att medverka i artikeln men när Dagens ETC:s reporter utger sig för att vara kund svarar de direkt. En enkel resa från Stockholm till Göteborg kostar 90 000 kronor.

"Piloterna tomflyger tillbaka till basen och sedan tillbaka för att hämta dig, och då blir det högre kostnader på grund av tomflygningarna till/från", skriver boken i ett mejl.

Det innebär att planet flyger tomt två gånger mellan Göteborg och Stockholm för att transportera en enda person tur och retur.

Branschens egna uppgifter säger att runt 33

Svenskarna som äger privatjet

Göran Berglund

Företagare i Båstad

Flygmodell: Cessna 560XL

Utsläpp 2019–2021: 4 519 ton CO₂e*

Flygningar 2019–2021: 578

Filip Engelbert och Jonas Nordlander

Technmiljardärer. Grundare till sajten Avito

Flygmodell: Dassault Falcon 7X

Utsläpp 2019–2021: 10 147 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 412

Biltema

Butikskedja

Flygmodeller: Cessna 525A Citation Jet och Gulfstream G280

Utsläpp 2019–2021: 704 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 89

Jonas Nordlander.

Johan Ljungberg

Ägare av koncernen Tagehus

Flygmodell: Cessna 560XL

Utsläpp 2019–2021: 1827 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 274

Peder af Jochnick m fl

Arvtagare Oriflame

Flygmodell: Hawker 900XP

Utsläpp 2019–2021: 3 776 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 236

Lars Wingefors

Miljardär och grundare av Embracer group

Flygmodeller: Cessna 550 Citation II och M-AKKA Dassault Falcon 900

Utsläpp 2019–2021: 1 527 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 227

Bo Lundevall

Grundade Dustin

Flygmodell: Cessna 560XL

Utsläpp 2019–2021: 10 916 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 872

Johan Ljungberg.

Lars Wingefors.

Mikael Andersson

Fastighetsmiljardär och huvudägare i Kvalitena.

Äger fler plan via operatören Svenskt Industriflyg

Flygmodeller: Dassault Falcon 7X och Bombardier BD 100

Utsläpp 2019–2021: 10 615 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 772

Margareta Wallenius-Kleberg

Miljardär. Arvinge till Wallenius-rederierna

Flygmodeller: Två stycken Cessna 680 och en Gulfstream GV

Utsläpp 2019–2021: 13 980 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 1 067

Thomas Ström

Huvudägare i fraktrederiet North Sea Roro

Flygmodeller: Två stycken Cessna 525

Utsläpp 2019–2021: 1 876 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 282

Marcus "Notch" Persson

Skapare av dataspelet Minecraft Sverige

Flygmodell: Bombardier BD 700

Utsläpp 2019–2021: 5 560 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 143

Marcus Persson.

Saab AB

Flygmodell: Learjet 35A

Utsläpp 2019–2021: 43 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 5

Trygve Eriksson

Älänning. Koncernchef för Eriksson Capital, industriråd

Flygmodell: Cessna 560XL

Flygmodeller: Gulfstream-GV-SP och Bombardier BD 700

Utsläpp 2019–2021: 22 398 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 505

Familjen Wallenberg

Landets mäktigaste finansfamilj. Äger planen via sin bank SEB

Flygmodeller: Gulfstream-GV-SP och Bombardier BD 700

Utsläpp 2019–2021: 22 398 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 847

Gefa Bank*

Finansiellt företag. Ägs i sin tur av den franska banken Société Générale

Flygmodell: PILATUS PC-24

Utsläpp 2019–2021: 363 ton CO₂e

Flygningar 2019–2021: 32

Trygve Eriksson.

60%

Så mycket har utsläppen från det privata flygandet ökat mellan 2019–2021.

29

... plan. Så många privatjet finns registrerade i Sverige. Koldioxidutsläppen från dem motsvarar de årliga utsläppen från samtliga bilar av märket Volvo V40 som finns registrerade i Sverige (41 000 stycken).

56

... tusen ton koldioxid. Så mycket släppte svenska privatjet ut under 2021.

Det är samma årliga klimatpåverkan som Ekerö kommun (10 400 invånare).

1 819

... privatjet-flygningar 2019.

4 356

... privatjet-flygningar 2021.

351

... varv runt jorden.

Så långt har de svenska privatplanen flugit 2019–2021.

130

... tusen ton koldioxid har privatjet släppt ut 2019–2021 vilket motsvarar de årliga utsläppen från 1,3 miljoner människor i Nigeria.

400

... tusen kvadratmeter, eller 72 fotbollsplaner.

Så mycket is i Arktis har tinats bort till följd av planens utsläpp.

Det privatägda flygplanet SE-DZP gör sig redo för att lyfta från Bromma flygplats. Planet, som är av modellen Cessna 560 XL, ägs av det tyska bolaget Gefa Bank

men är registrerat i Sverige. Den 29 oktober förra året flög planet till skatteparadiset Saint Vincent och Grenadinerna, visar Dagens ETC:s granskning.

BILD EMANUEL HENDAL

”

Det är ofta företagsledare och andra med höga positioner som åker med mig.

Thomas Holmberg, pilot

paradisen Saint Vincent och Grenadinerna, Barbados, Jersey och Luxemburg. Men SEB vill inte dela med sig av passagerarlistorna eller uppge orsaken till resorna.

– De här flygningarna har ingenting med banken att göra, säger Frank Hojem, kommunikationschef.

Skytteltrafik till skatteparadis

Även miljardären Margareta Wallenius-Kleberg äger flygplan som bland annat flugit till Saint Vincent och Grenadinerna. Men inte heller hon vill svara på några frågor.

De senaste tre åren har svenska privatplan gjort 120 flygningar till skatteparadis. Två flygningar, till kanalön Guernsey, gjordes med ett plan som ägs av miljardären Lars Wingefors, grundare av dataspelsimperiet Embracer. Han äger också ett annat privatjet som är registrerat på den självstyrande brittiska ön Isle of Man. Men trots att ön är ett välkänt skatteparadis uppger Wingefors, via sin kommunikationschef, att det inte rör sig om ett skatteupplägg.

– På Isle of Man finns en kompetens och

effektiv hantering rörande flygplan vilket är accepterat av myndigheter världen över. Efter-som den direkta flygverksamheten hittills går med förlust finns det ingen bolagsskatt att betala, säger Beatrice Flink Forsgren, kommunikationschef på Embracer.

Varken Lars Wingefors eller någon från företaget var med på flygningarna till Guernsey. Det säger Beatrice Flink Forsgren som tillägger att bolaget måste ha tillgång till två plan eftersom huvudkontoret ligger i Karlstad.

– Flyget tar också världen till Värmland vid behov på ett effektivt sätt.

"Vi måste börja med toppen"

Argumentet att privatjet är nödvändigt för att driva stora svenska bolag köper inte Stefan Gössling, professor i turismvetenskap vid Linnéuniversitetet.

– Det är ett argument som hela tiden läggs fram men jag har inte sett några bevis. Tvärtom såg vi under pandemin hur nästan alla slutade flyga, utan att det skadade världsekonomin. De superrika ser sig själv som superviktiga, och ett uttryck för det är

”

De superrika ser sig själv som superviktiga, och ett uttryck för det är flygresorna.

Stefan Gössling, professor

flygresorna. Men jag tror att det mer handlar om en livsstil.

Privatjet står för mellan två-fyra procent av de totala utsläppen från flyget. Varför ska vi fokusera på den lilla gruppen?

– Den som sannolikt släpper ut mest i hela världen är oligarken Roman Abramovitj, lika mycket som 250 000 invånare i Centralafrika. Ska vi strunta i honom? Det är inte meningsfullt över huvudet taget att tolka ett problem på det sättet. Vi måste börja med de i toppen som släpper ut mest, de på botten kan inte spara mer.

Stefan Gössling anser att flygsektorn inte tar klimatfrågan på allvar och efterlyser en debatt om var gränserna ska gå för hur mycket en liten grupp individer ska tillåtas släppa ut.

– Antalet miljardärer växer varje år, utsläppen växer i lika snabb takt. Nu ser vi den dödliga värmeböljan i Indien. Är det moraliskt försvarbart att flyga privatflyg när vi redan nu ser hur klimatförändringarna dödar människor? •

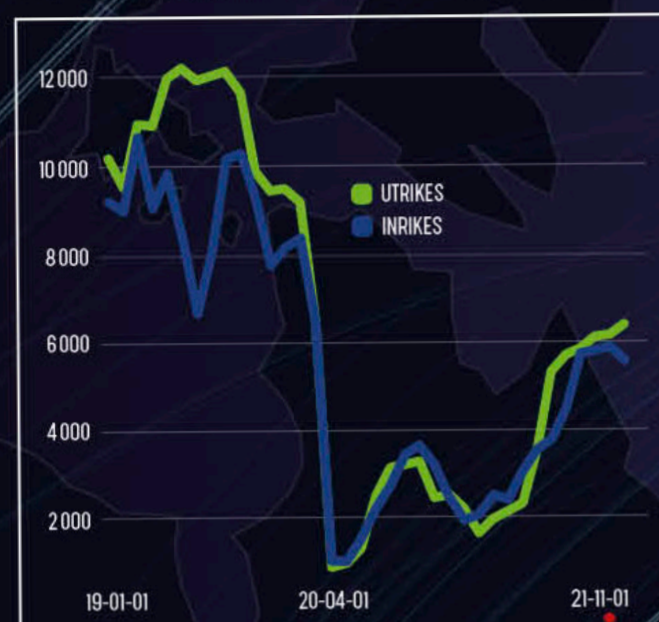
Nästa sida:

25 toppdestinationer för svenska privatjet

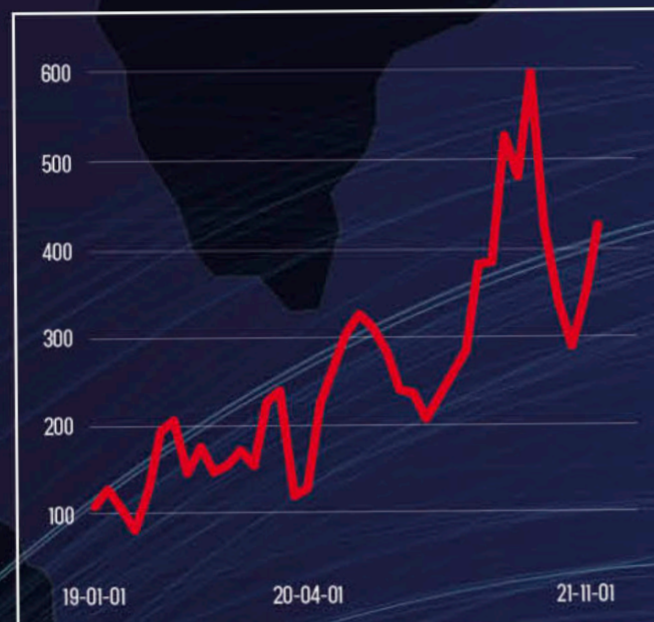
REGULJÄRFLYG

FLYGNINGAR FRÅN SVENSKA FLYGPLATSER 2019-2021

PRIVATJET

FLYGNINGAR FRÅN SVENSKA FLYGPLATSER 2019-2021

SÅ FLÖG
SVENSKA
PRIVATJET
2019-2021

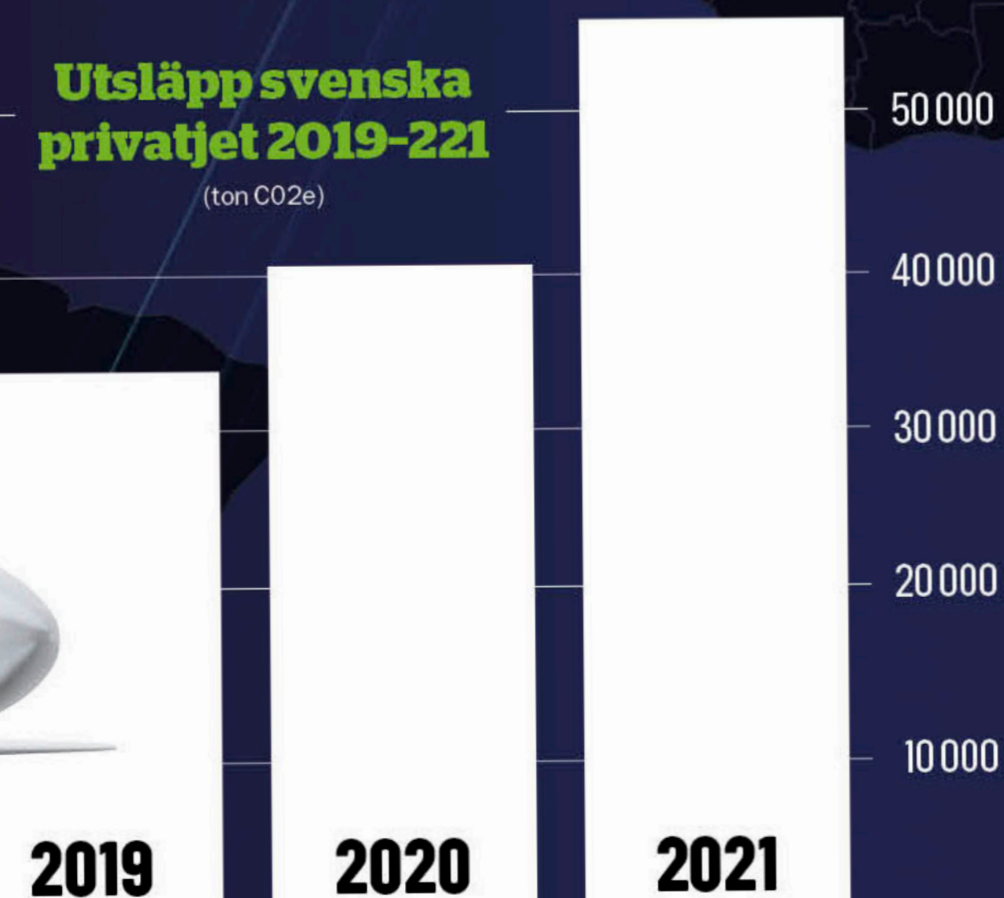
25 toppdestinationer

Flygplats	Antal flygningar	Ton CO2e
1 Bromma	1783	25594
2 Landvetter	933	8726
3 Farnborough	469	5483
4 Arlanda	418	9857
5 Amsterdam	357	3343
6 Malmö	306	3135
7 Malaga	199	4034
8 Oslo	192	1387
9 LeBourgets	168	1986
10 Geneve	147	2199
11 Norrköping	140	1133
12 Karlstad	136	1332
13 Luton	127	2501
14 Ibiza	120	1438
15 Oxford	112	1731
16 Helsingfors	102	1110
17 London Biggin Hill	96	997
18 Palma de Mallorca	91	1493
19 Östersund	89	711
20 Faro, Portugal	89	1750
21 Zürich	76	1103
22 Ängelholm	75	736
23 Manchester	63	919
24 Dublin	61	675
25 Skå-Edeby flygfält	60	1215

Källa: Opensky Network

Titta vi
flyger!Utsläpp svenska
privatjet 2019-2021

(ton CO2e)

Så gjorde vi
granskningen

- Alla flygplan går att spåra via sändarsystemet Automatic dependent surveillance-broadcast, ADS.
- Dagens ETC har fått tillgång till databasen OpenSky Network, som byggts upp av ideella krafter och forskare som via ett globalt nätverk av små radiomaster samlar in hela världens flygrörelser.
- Sammanlagt finns 90 miljoner flygningar som gjordes under åren 2019-2021 samt Januari-mars 2022.
- Ur den datan plockade vi ut alla rörelser från de 29 privatplan som finns registrerade i Sverige. Utifrån tidsangivelser vid start och landning kunde vi räkna ut varje plans bränsleförbrukning och därmed deras utsläpp av växthusgaser.

IMORGON: MILJARDÄREN SOM KÄMPAR FÖR KLIMATET – OCH FLYGER SIN PRIVATJET ÖVER HELA VÄRLDEN

TEXT
EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se

RESEARCH
ANTON BORGSTRÖM
anton.borgstrom@etc.se

Dagens ETC Igår

- Förra året flög Stordalens plan 230 gånger
- Smutsigare än både Musk och Bezos
- Greta Thunberg: "Det rimmar inte jättebra"

HAN KALLAR SIG KLIMATKÄMPE – FLYGER PRIVATJET VARANNAN DAG

Norske hotellkungen Petter Stordalen hyllar Greta Thunberg, vill förbjuda bensinbilar i städer och startar nu en klimatfond. Men miljardären flyger också mest privatjet i Norden, visar Dagens ETC:s granskning. Om alla svenskar flög lika mycket som han skulle det på bara 1,5 timme släppas ut tillräckligt mycket koldioxid för att smälta hela Arktis.

Petter Stordalen
ombord på farkosten
Trash-Tiki 2018.
BILD PATRIK ÖSTERBERG/TT

En ranglig flotte hopsnärjd av plastdunkar, spöknät och drivved seglade sommaren 2018 från Oskarshamn till Gotland. Det var tre miljöaktivister som byggde farkosten, döpt till Trash-Tiki, för att ta sig till Almedalen och uppmärksamma nedskräpningen i haven. Efter fyra dagar till havs nådde skräpflotten Gotlands östra strand men strax innan Visby hamn fick besättning- en tillökning.

Ombord hoppade Petter Stordalen i ett par vita Dolce & Gabbana-sneakers för 8 400 kronor. Framme i Almedalen var det han som syntes på alla bilder och svarade på frågor.

– Detta är ett initiativ som fötts ur ett enormt engagemang för vår miljö och av människor med väldigt stora hjärtan. För mig är det självklart att stötta projektet, sa han till branschtidningen Dagens infrastruktur.

Plastbantar hotellkedja

Stordalen är känd för sina miljarder, färgglada kavajer och för att fira ner sig längs husfasader vid hotellinvigningar. Själv vill han helst framhäva sitt brinnande klimatengagemang. Stordalen-ägda hotellkedjan Nordic choice visar gärna upp sina solcellsbeklädda tak och uppmanar kunderna att avsäga sig städning

för att "spara på klimatet". Stordalens företag Strawberry vill bli "Nordens mest hållbara investeringsbolag" och han driver en grön stiftelse med sin exfru.

I SVT:s Skavlan talade han väl om Greta Thunbergs klimatstrejk:

– Vi har olika lösningar men har båda samma mål.

Samtidigt väckte den norske miljardärens resvanor starka reaktioner i samband med en granskning gjord av norska Dagens Næringsliv.

– Ja, jag använder privatflyg. Men jag kan inte sluta kämpa för miljön för det, sa Petter Stordalen i Expressen.

Men de kritiska rösterna verkar inte ha dämpat reslusten, snarare triggat den.

"Jag älskar måndagar"

Washingtonmonumentet, en sandstrand på Mauritius, Sagrada Família eller Matterhorn. Bakgrunden skiftar men innehållet i Stordalens måndagsuppdateringar på Instagram är detsamma. Han skojar, skriker sig hes, visar upp sin vältränade bröna och så slutklämmen: – Äntligen måndag!

Den norske hotellägaren reser ständigt runt i världen med sitt privatjet som han köpte för 220 miljoner norska kronor, enligt Finansavisen. Under sommaren 2021 flög Stordalen

Jag tycker inte att flygande med privatjet kan legitimeras i dagens situation.

Greta Thunberg

mer än någonsin. Juni inleddes med ett hotellbesök i Köpenhamn, en tur till spanska Menorca och en sväng till London. Den 19 juni pustade Stordalen ut med en drink på en solig takbar i centrala Stockholm men två dagar senare stod han och gestikulerade framför ett hotell i Oslo. Därefter postade han filmer från semester i Grekland, joggingtur i Helsingfors och invigning av hotell i Sundsvall.

Bara under juni var hans plan i luften 28 gånger. I augusti slogs alla tidigare rekord – 34 flygningar under en enda månad. Senare samma år landade planet även i Monaco, Venedig, St Tropez, Rom och Gran Canaria.

Tusentals ton per år

Under 2021 flög hans privatjet 230 gånger, visar Dagens ETC:s granskning. Mellan januari 2019 och mars 2022 har flygmaskinen varit i luften hela 510 gånger enligt flygdata hämtad från Opensky networks databas som registrerar jordens alla flygrörelser. Och alla flygningar genererar enorma koldioxidutsläpp eftersom en timmes resa med privatjet producerar från 10 till 30 gånger så mycket koldioxid per passagerare som en reguljär flight.

Utsläppen från Stordalens jetplan under ett enda år uppgår till 3 300 ton koldioxid,

visar Dagens ETC:s granskning. En vanlig svensk släpper ut totalt ut tio ton koldioxid. Stordalen tillhör den rikaste procenten av världens befolkning som, enligt organisationen Oxfam, står för 15 procent av världens koldioxidutsläpp. Det är mer än dubbelt så stora utsläpp som de fattigaste 50 procenten av jordens befolkning (3,8 miljarder människor).

Men även i denna toppgrupp sticker norrmannen ut. Hans klimatbelastning är större än miljardärerna Elon Musks och Jeff Bezos respektive livsutsläpp. Om tio miljoner svenskar skulle flyga lika mycket privatjet som Stordalen skulle deras utsläpp av koldioxid i atmosfären smälta bort all is i Arktis på 1,5 timme, sett till hur många kvadratmeter som försvinner för varje ton.

"Hyr ut planet"

Hur den norske miljökampen motiverar sitt frekventa flygande får vi inget svar på. Pressavdelningen nekar intervju och vill inte kommentera ledningens resvanor av "säkerhetsskäl".

"Flygplanet är chartrat av företaget Sundt Air och har flera ägare och flera kunder som använder planet", skriver kommunikationschef Jonathan Blom i ett mejl.

Det finns en gräns när ens privata beteende gör att resten av arbetet helt tappat trovärdighet.

Carl Schlyter, Greenpeace

Men utifrån uppdateringar i sociala medier kan Dagens ETC koppla Stordalen till 31 flygningar bara under de senaste tolv månaderna.

Greta är inte imponerad

Utanför riksdagshuset öser regnet ner. Det förfärliga vädret har inte avskräckt Greta Thunberg som tillsammans med en grupp ungdomar från organisationen Fridays for future genomför ännu en klimatprotest. Sedan första strejkdagen i augusti 2018 har den svenska klimataktivisten inspirerat en internationell klimatrörelse. Och det globalt omskrivna fenomenet flygskam härleder många till Greta Thunbergs idoga kampanjande för att få världen att stanna på marken.

– Bara att kunna flyga är ett privilegium. 80 procent av jordens befolkning har aldrig varit ombord på ett flygplan. Jag tycker inte att flygande med privatjet kan legitimeras i dagens situation, säger Greta Thunberg.

Petter Stordalen säger sig stötta Fridays for future, samtidigt flyger han mest privatjet i Norden?

– Man borde kanske inte attackera individen men det rimmar inte jättebra.

Är medlem i Greenpeace

Petter Stordalen har tidigare deltagit i en Greenpeace-aktion och brukar beskrivas

i medier som "medlem" i organisationen. Men Carl Schlyter, tidigare MP-politiker, nu kampanjansvarig på Greenpeace, vill inte förknippas med den högtflygande norrmannen.

– Alla kan skänka pengar till Greenpeace så han är inte medlem per se. Men extrem rikedom genererar ofta enorma utsläpp. Vi har inte råd med de extremt rikas konsumtion. Vår kvarvarande utsläppsbudget krymper så snabbt att vi kan inte slösa bort den på privatjet.

Privatjets står för endast två-fyra procent av flygets totala utsläpp, är det något att bråka om?

– Ja, därför att marginalnyttan per resa är så liten men marginalkostnaden för jordens befolkning är så hög. Det handlar inte om socialism eller avundsjuka utan om en rationell plan för att ställa om vår ekonomi inom den koldioxidbudget vi har kvar.

Vill du ge ett råd till Stordalen?

– Om man har ett klimatengagemang eller driver miljömärkta hotell finns det en gräns när ens privata beteende gör att resten av arbetet helt tappat trovärdighet. •

Nästa sida:

Så mycket flyger Stordalen varje månad

10 toppdestinationer

Flygplats	Antal landningar	Utsläpp ton koldioxid
1 Oslo	182	2398
2 Bromma	94	828
3 Farnborough Airport	35	697
4 Köpenhamn	23	274
5 Göteborg	18	152
6 Helsingfors	15	163
7 Kjeller Air Force Base	14	181
8 Arlanda	11	108
9 Åre Östersund Airport	10	104
10 Menorca	8	163

SÅ FLÖG STORDALEN PRIVATJET 2019-2021

IMORGON: Så mycket betalar du för att subventionera lyxflygandet

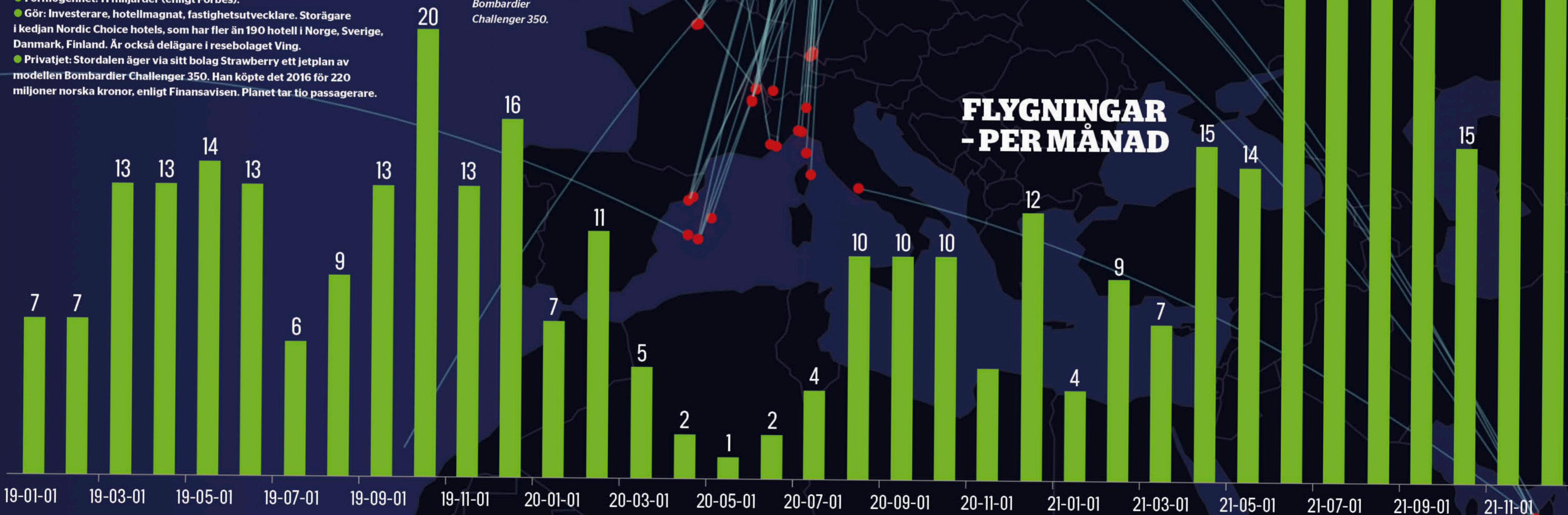

Petter Stordalen

- Ålder: 59 år
- Nationalitet: Norsk. Bor delvis i Stockholm.
- Förmögenhet: 11 miljarder (enligt Forbes).
- Gör: Investerare, hotellmagnat, fastighetsutvecklare. Storägare i kedjan Nordic Choice hotels, som har fler än 190 hotell i Norge, Sverige, Danmark, Finland. Är också delägare i resebolaget Ving.
- Privatjet: Stordalen äger via sitt bolag Strawberry ett jetplan av modellen Bombardier Challenger 350. Han köpte det 2016 för 220 miljoner norska kronor, enligt Finansavisen. Planet tar tio passagerare.

Bombardier Challenger 350.

torsdag 2 juni 2022

torsdag 2 juni 2022

Privajets slipper skatt på bränsle och utsläpp - varje resa subventioneras med 30 000 kronor

VANLIGT FOLK BETALAR FÖR LYXFLYGENS JÄTTERABATT

Förmögna svenskar flyger mer privatjet än någonsin - under pandemin har resorna fördubblats. Men flygandet är kraftigt subventionerat med statliga bidrag och noll skatt på bränslet.

Dagens ETC:s granskning.

När covid stängde ner världen och flygplatserna ekade tomma fortsatte de svenska miljardärerna att sväva fritt ovan molnen. I en serie artiklar har vi granskat den pandemiboom som nu pågår i privatjet-branschen.

Allt fler rika svenskar anlitar Grafair, Netjets eller någon av de andra blomstrande bolag som erbjuder privata flygresor. Det är långt ifrån billigt, en enkelresa Göteborg–Stockholm kostar runt 90 000 kronor. Men lyxresorna är samtidigt kraftigt subventionerade med miljontals skattekröner.

När du tankar bilen kostar bensinen 23 kronor litern men miljardären Petter Stordalen fyller på tanken i sitt privatjet för halva priset. Flygbränsle är nämligen helt befriat från energi- och koldioxidskatt samt moms och kostar därför bara 13 kronor litern.

Dagens ETC:s granskning visar att de senaste tre åren har skattebetalarna subventionerat flygbränsle till privatjet med svindlande 270 miljoner kronor. Det innebär en rabatt på 30 000 kronor per privat flygresa.

Kommer undan flygskatt

Men det stannar inte där. Hälften av alla privata jetplan har färre än tio passagerare och slipper därför undan flygskatten. Dessutom betalar staten ut 90 miljoner per år i stöd till kommunala flygplatser, enligt Naturskyddsföreningens rapport.

Subventionerna går till en liten men mycket förmögen grupp svenskar, enligt branschen runt 200–300 personer, som har

Väldigt provocerande att så många struntar i klimatet.

Jakob Dalunde (MP)

Ibland behövs det förbud.

Carl Schlyter, Greenpeace

råd att äga eller chartra något av landets 29 privatjets.

Privatflygande genererar också stora utsläpp – 56 000 ton koldioxid under 2021. Det är en ökning med 60 procent på bara två år. Under de senaste tre åren har den lilla flottan med privatjet haft lika stor klimatpåverkan som samtliga invånare i Ekerö kommun (12 400 människor).

Vad vill Sveriges regering göra åt saken?

Dagens ETC blev lovade en intervju med klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S) men hon ställde in i sista stund.

Miljardärer betalar hälften

Subventionerna till privatjet är orättvisa. Det anser den tidigare miljöpartisten Carl Schlyter, numera kampanjansvarig på Greenpeace.

Medelssvensson kör omkring i sin bil och är ledsen för höga dieselpriiser, men undrar vad de skulle säga om de visste att miljardärerna betalar hälften. Det är orättvist. Men det är också ett problem för att de extremrika har ofta högre utsläpp och privatjet släpper ut mest av allt de kan hitta på. Förutom rymdfärder, möjligtvis.

Greenpeace vill förbjuda alla kortdistansflygningar, såväl reguljära som privata.

På sträckor där det finns tågförbindelser som kan transportera resenärerna inom rimlig tid ska det inte vara tillåtet att flyga. Beskattning är bra men räcker inte eftersom de här har råd att betala ändå. Ibland behövs det förbud.

EU-förslag kritiseras

Försvare av systemet med skattebefriat flygbränsle säger att det är svårt att riva upp den så kallade

Chicagokonventionen (läs mer på nästa sida). Det är ett internationellt avtal från 1944 som är grunden för att flygbränsle inte beskattas på internationella rutter. Men EU-kommissionen har nyligen lagt fram ett förslag om att bryta upp den gamla ordningen och införa en skatt på flygbränsle. Förslaget har fått kritik för att skatten ska börja gälla först om tio år och dessutom är privatjets undantagna.

Detta är helt fel väg att gå, anser Jakob Dalunde som är Europaparlamentariker för Miljöpartiet.

Det är väldigt provocerande att så många struntar i klimatet och fortsätter flyga privat. Jag jobbar nu för att stoppa undantagen för privatjets. Även om det kanske handlar om små utsläpp så är det viktigt att även rika människor får betala vad det kostar. Om de undantas beskattning kan det underminera tilltron till systemet.

Varför vill EU-kommissionen undanta privatjets?

Argumentet har varit att det går åt mycket byråkratisk administration och krångel för lite utsläpp. Men det tycker jag är ett svagt argument.

Det kanske också är en resurstark grupp som lyckats lobba för sin sak?

Så kan det vara, både från enskilda individer men också från de företag som tillverkar plan och andra produkter. Jag tror också att EU-kommissionen kanske underskattar hur mycket privatjet-flygandet släpper ut. •

Nästa sida:

Hur kan privatjets slippa skatt?

29 848

... kronor, med så mycket subventioneras varje resa med privatjet i genomsnitt.

23,33

... kronor, aktuellt literpris på bensin (Bensin 95).

13,14

... kronor, aktuellt literpris på flygbränsle (JET A1).

SUBVENTIONER TILL PRIVATJET 2019-2021

70
MILJONER

2019

84
MILJONER

2020

116
MILJONER

2021